

1. УВОД

Програм организације и унапређења рада Основног јавног тужилаштва у Панчеву достављам поводом огласа за избор главног јавног тужиоца у Основном јавном тужилаштву у Панчеву у Републици Србији и садржи преглед активности које су усмерене ка обављању задатака и послова у Основном јавном тужилаштву у Панчеву у оквиру законске и уставне надлежности, како би се обезбедило ефикасно остваривање функције главног јавног тужиоца на територији наведеног тужилаштва.

Сврха и сам циљ Програма се огледа у томе да се побољша квалитет и ефикасност у поступању Основног јавног тужилаштва у Панчеву ради јачања правне сигурности, враћање поверења у правосудни систем и ради приближавања правде грађанима, као и сарадња са другим државним органима у борби против криминала.

Јавно тужилаштво је самостални државни орган који гони учиниоце кривичних дела и других кажњивих дела и предузима све друге неопходне мере за заштиту уставности и законитости, из законом утврђене надлежности а која се односи на руковођење предистражним поступком, спровођењем истраге и доказних радњи, поступање у кривичним предметима према пунолетним лицима. Јавна тужилаштва врше своју функцију на основу Устава, закона, потврђених међународних уговора и прописа донетих на основу закона.

Задатак јавног тужилаштва су индивидуализација кажњавања окривљених путем института којима се чине знатне материјалне уштеде и то кроз примену споразума о признању кривичних дела, рочишта за изрицање кривичних санкција, примена института одлагања кривичног гоњења, као и примена казне рада у јавном интересу као алтернативне кривичне санкције.

Програм обезбеђује оквир за унапређење капацитета Јавног тужилаштва који се огледа кроз повећање тужилачког и другог особља, унапређењу рада са другим државним органима, међународној правној помоћи а све у циљу промовисања рада Основног јавног тужилаштва у Панчеву.

Ради потпуне заштите права свих грађана у оквиру своје Уставом и законом одређене надлежности, циљ и задатак јавног тужилаштва је активна борба против сваког криминала, а имајући у виду да је дошло до пораста броја кривичних дела са елементима насиља и пореских кривичних дела залагају се поштравање казнене политике.

2. НАДЛЕЖНОСТ, ОРГАНИЗАЦИЈА И РАСПОРЕД ПОСЛОВА У ОСНОВНОМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ У ПАНЧЕВУ

Програм предвиђа распоред послова и начин организовања ради реализације Програма и законске надлежности Основног јавног тужилаштва према Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у тужилаштву.

2.1 Стварна надлежност

Стварна надлежност тужилаштва је одређена одредбама којима се одређује и стварна надлежност суда, због чега је неопходно предузимање свих радњи и мера на које је Јавни тужилац овлашћен а које се односи на учествовање и у другим поступцима осим кривичног када је овлашћен позитивним прописима (парничним, ванпарничним и управним) када је то потребно ради заштите општег и појединачног интереса и вредности друштва. Тужилаштво доноси и одлуке и по Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја, Породичном закону и Закону о одузимању имовине проистекле из кривичних дела.

2.2 Месна надлежност

Основно јавно тужилаштво у Панчеву јавнотужилачку делатност врши за територију града Панчева, као и општине Ковачица, Алибунар и Опово, а поступа пред Основним судом у Панчеву и Привредним судом у Панчеву за поступање у привредним преступима за територију целог Јужног Баната.

2.3 Организација

Послови у тужилаштву су утврђени Програмом и планом рада Основног јавног тужилаштва у Панчеву за сваку календарску годину и В.ф.главног јавног тужиоца у Основном јавном тужилаштву, јавни тужиоци и запослени распоређени су у организационе јединице Основног јавног тужилаштва у Панчеву и то:

- кривично одељење,
- писарница,
- рачуноводство,
- дактилобиро,
- техничка служба.

Главни јавни тужилац организује рад тужилаштва у циљу реализације Програма, врши надзор над радом јавних тужиоца и других запослених у тужилаштву, све у циљу да се сви послови и задаци успешно и благовремено остваре а према потреби врши и измене и допуне.

У кривично одељење распоређују се јавни тужиоци, јавнотужилачки помоћници и тужилачки приправници. У ОЈТ у Панчеву систематизовано је десет места за јавне тужиоце а попуњено је девет места, пет места јавнотужилачких помоћника која су попуњена и није систематизовано радно место за тужилачког приправника.

Правилником у унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Основном јавном тужилаштву у Панчеву одређен је број извршилаца у писарници, рачуноводству и техничкој служби, али постоје највећи проблеми у раду који се односи на број записничара и уписничара и по Правилнику предвиђено је 5 места за јавнотужилачке помоћнике, административно технички секретар, 1 управитељ писарнице, 3 уписничара, 7 записничара и 1 дактилограф, шеф рачуноводства, достављач, возач и техничар за ИТ подршку. Сва ова радна места су попуњена, осим једног места за јавног тужиоца за које место је расписан јавни конкурс. ОЈТ Панчево је остало без једног извршиоца за радно место референта за финансијско пословање, а промена у систематизацији је било делимично током 2022 и 2023.год., те је због свих наведених разлога, а на основу Закона о државним службеницима и Закона о буџетском

систему, за 2023.год. запослен један дактилограф на неодређено време и два јавнотужилачка помоћника на одређено време.

На основу чл.30 ст.6 Правилника о управи у јавним тужилаштвима главни јавни тужилац Основног јавног тужилаштва мора да јавне тужиоце и остале запослене у тужилаштву упозна о утврђеном Програму и плану рада сваке календарске године и сви запослени потписују да су извршили увид у садржину утврђеног Програма и плана рада.

Правосудна-тужилачка стража не постоји и то је један од проблема у тужилаштву, долази свакодневно до ненајављених улажења странака у кабинете јавних тужилаца, а често су странке агресивне и незадовољне и ометају нормалан рад јавних тужилаца и јавнотужилачких помоћника и угрожавају њихову безбедност. Сматрам да би требало у приземљу суда отворити инфо шалтер тужилаштва са једним запосленим где би странке могле да добију сва обавештења везано за предмете и рад тужилаштва и где би се достављали захтеви ради издавања уверења странкама да против њих није покренута истрага, као и где би се издавала документација странкама када се у тужилаштву воде доказне радње и истраге за кривична дела против безбедности јавног саобраћаја и где би се вршио пријем поште и документације, предмета и налаза и мишљења вештака. На овај начин би се решило питање странака и не би се стварала гужва у писарници и у просторијама тужилаштва, што би свима нама у тужилаштву омогућило нормалан рад без стреса и непотребних непријатности, и на томе би се посебно залагала.

Имајући у виду повећани обим посла, на велики број кривичних пријава, неопходно је обезбедити по сваком јавном тужиоцу једног записничара или дактилографа као и јавнотужилачког помоћника, какав стандард је приближно постигнут у организацији послова у судовима, што би допринело ефикаснијем и ажурнијем поступању.

Основно тужилаштво у Панчеву ради у пристојним радним условима, у технички опремљеним канцеларијама, али постоји стална потреба за новим канцеларијским простором, поготово након избора још једног јавног тужиоца. У сарадњи са Историјским архивом у Панчеву и са старим Окружним затвором у Панчеву, чувају се предмети у складу са Правилником, и на тај начин се рестерућује писарница и канцеларије тужилаштва за смештај новопристиглих предмета и током 2022. и 2023. године извршено је излучивање регистратурског материјала у складу са роковима чувања сходно листи РЈТ-а А.бр.251/07.

Увођењем програма SAPO за чије коришћење су скоро сви запослени прошли обуку, биће умрежени сви обрађивачи предмета са писарницом и записничарима што ће умногоме допринети боље сагледавање рада тужилаштва, и који рад ће моћи да се прати од стране Јавног тужиоца, од стране Апелационог јавног тужилаштва као и Републичког јавног тужилаштва. На овај начин неће бити ни потребна контрола од АЈТ у Београду у просторијама нашег тужилаштва, јер ће све бити транспарентно и на мрежи. На овај начин нећемо морати да водимо ни личну евиденцију својих предмета.

Јавни тужиоци, као и јавнотужилачки помоћници, користе за спровођење тужилачке истраге четири канцеларије (добијене од Основног суда у Панчеву на коришћење са сталном претњом да ћемо морати исте да вратимо због повећања запослених у суду) и то на начин да свако од њих добије једнак број дана у месецу. Сваки јавни тужилац и јавнотужилачки помоћници имају на располагању једну судницу један дан недељно, док је једна судница, један или два дана слободна у случају

притворских предмета и ситуација када је потребно извести одређену доказну радњу без одлагања. Услед повећаног обима посла, залагала би се да Основно јавно тужилаштво у Панчеву добије посебну зграду у близини суда где би било смештено Основно и Више јавно тужилаштво у Панчеву, који простор би омогућио правилан и несметан рад тужилаштва и са техничком подршком у складу са стандардима Европске уније.

Руковођење јавним тужилашством захтева добру организацију рада и потребно је обезбедити неопходно услове за правилан, благовремен и законит рад. Потребна је добра сарадња са носиоцима јавних функција и администрацијом, као и добра сарадња са судовима пред којима тужилаштво поступа. Један вид те сарадње су и колегијуми који се одржавају једном до два пута месечно или по потреби, и о свим одржаним колегијумима се воде записници где се констатују заузети ставови и на колегијумима се доносе одлуке у зборном саставу, које су обавезне за сва кривична дела са коруптивним елементима, сходно обавезном упутству РЈТ-а, за предмете који нису према Закону о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције предати на поступање у Више јавно тужилаштво Београд, посебно одељење за сузбијање корупције. Потребно је уједначавати судску и јавнотужилачку праксу. Успостављањем базе јавнотужилачке праксе, програма које је развило Републичко јавно тужилаштво у Београду и која обуку сам похађала децембра месеца 2021. године када сам одређена за контакт особу Основног јавног тужилаштва у Панчеву, ће допринети једнообразности поступања у предметима свих тужилаштава у Републици Србији а пратила би се и пракса међународних судова.

Финансијски проблеми би се могли решити када би Високи савет тужилаштва имао свој буџет у сагласности са Министарством финансија Републике Србије. Тужилаштва и доприносе попуњавању буџета наплатом судских таксених марки за издавање записника, односно фотокопирање и штампање јавнотужилачких аката и захтева по Закону о судским таксама. Постоје проблеми у недостатку материјалних средстава што се огледа у чињеници да су дуговања према вештацима и адвокатима велика, а реч је о трошковима који се унапред исплаћују, а накнадно надокнађују од лица која су дужна да их сnose. На наведени проблем је у више наврата указивано надлежним институцијама, међутим ни до дана данашњег проблем није решен. Доношењем новог ЗКП-а, којим се у наше законодавство уводе потпуно нови институти, потпуно нов начин спровођења истраге, где је комплетан терет пребачен на тужилаштво, сматрам да су се морала обезбедити одговарајућа материјална средства за успешно спровођење новог ЗКП-а.

Планирана финансијска средства се имају рационално трошити, са посебним акцентом на трошење средстава која су додељена за трошкове поступка са циљем да се исти смање где год за то има могућности. Посебна обавеза јавног тужиоца је разматрање питања да се не улази у кривичне поступке у предметима са недовољним доказима и тако на брз и ефикасан, а са друге стране законити начин тужилачким одлукама спречава непотребно трошење средстава.

У погледу трошења средстава за вођење кривичног поступка мора постојати усклађена координација између главног јавног тужиоца и јавних тужилаца са увођењем обавезе поступајућем јавном тужиоцу да унапред и благовремено извести главног јавног тужиоца о потреби ванредног и већег трошења средстава за озбиљније кривичне предмете. Главни јавни тужилац мора да предузима радње и даје смернице да се један део вештачења усмерава стручним установама која раде у склопу МУП-а из разлога што вештачења на терет ових установа падају на терет њиховог буџета.

3. ОБИМ РАДА ОСНОВНОГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА

У 2023. години примљено је у рад закључно са 31.октобром 2023.г. укупно 6694 предмета а структура тих предмета је следећа (број по предметима, дакле не по лицима)

1. КТ - укупно: 1378 предмета
2. КТН - укупно: 661 предмета
3. КТР - укупно: 1925 предмета
4. КЕО - укупно: 195 предмета
5. СК - укупно: 22
6. КП - укупно: 29 предмета
7. КТИ - укупно: 38 предмета
8. КТО - укупно: 22 предмета
9. КТЗ - укупно : 2 предмета
10. НПТ - укупно: 775 предмета
11. МП - укупно: 3 предмета
12. МППУ - укупно: 5 предметима
13. КТПЛ - укупно: 2 предмета

ОСТАЛИ ПРЕДМЕТИ

14. А - укупно: 1300 предмета
15. П - укупно: 123 предмета
16. Р - укупно: 21 предмет
17. СТРОГО ПОВ. - укупно: 1 предмет
18. ПИ -укупно: 9 предмета
19. НПТ 1- укупно: 9 предмета
20. ГТ-11 предмета

ГРАЂАНСКО УПРАВНИ ПРЕДМЕТИ

- 21.ПТ- укупно: 5 предмета

Имајући у виду број предмета који су примљени у тужилаштву није тешко утврдити да су јавни тужиоци у ОЈТ-у Панчево оптерећени, да је након ступања на снагу новог ЗКП-а и Закона о спречавању насиља у породици, обим послова које обавља тужилаштво знатно проширен и да је тужилачком истрагом сав терет посла на тужиоцима.

4. ПОСТУПАЊЕ ПО ПРЕДМЕТИМА

Обим рада Основног јавног тужилаштва одређен је приливом нових предмета у току године и бројем предмета тужилаштва из ранијих година.

Обавеза сваког јавног тужиоца је да предмете примљене до 25.12. текуће године реши до краја године.

Иако је одређено Правилником да у обради предмета јавним тужиоцима помажу јавнотужилачки помоћници и приправници у пракси то није случај. Јавнотужилачки помоћници имају своје посебне реферате и задужени су предметима на своје име који предмети се не урачунавају у статистику јавног тужиоца који потписују наведене акте,

ка како су одређени јавни тужиоци одлуком Јавног тужиоца одређени да потписују одлуке које доносе јавнотужилачки помоћници, постоји обавеза јавног тужиоца да прегледа предмет који потписује и тиме има повећани обим посла и већу одговорност вршећи контролу тужилачких одлука помоћника за које није био информисан. Исто се односи и на рад тужилачких приравника односно волонтера, што све повећава оптерећеност јавних тужилаца.

У току 2022. и 2023. године устаљена је пракса да се свим јавним тужиоцима дају у рад предмети из свих области кривичних дела, јер је ранија пракса била да се два јавна тужиоца специјализују и раде на предметима привредног криминала са коруптивним елементима, али таква одлука није имала оправдање. Привредне преступе обрађују сви јавни тужиоци и како је број пријава нагло порастао у Привредном суду у Панчеву је одређено да ове предмете суде три већа уместо једног, што захтева и сразмерно повећање ангажовања јавног тужиоца у овим поступцима.

Имајући у виду структуру кривичних дела и друге факторе који утичу на ефикасност кривичног поступка, може се рећи да се исти и даље највише успорава након предаје оптужних аката суду. Из напред наведених података улога обрађивача предмета и уз натпросечно повећање обима посла и условима који ни материјално а нарочито кадровски не задовољавају наше потребе је све већа. Наилазимо на велики напор и труд обрађивача предмета у ОЈТ Панчево за што бржим и ефикаснијим поступком и поред мањка кадрова, те се долази у ситуацију да један јавни тужилац мора да покрије и више од два претреса у исто време, јер има више кривичних већа од тужилаца. Да би поступак био ефикаснији и бржи потребно је створити услове, како кадровске тако и материјалне.

Један од приоритета у раду ОЈТ Панчево је решавање старих предмета односно доношење мериторних одлука у истим. Један од основних циљева тужилаштва уколико будем изабрана за јавног тужиоца биће да се у наредном периоду поступање истог сведе на поступање само у предметима не старијим од 3 године, односно да се у свим осталим предметима донесе мериторна одлука у разумном року.

Поред смањеног броја јавних тужилаца имајући у виду да је један јавни тужилац упућен у Више јавно тужилаштво у Београду, да је један јавни тужилац на породилском одсуству а да један јавни тужилац није још изабран може се видети да поред кривичних предмета постоје велики број предмета који не спадају у кривичне али захтевају одређену обраду и анализу (грађанско-управни предмети и др.) и да је обим послова који обавља тужилаштво знатно проширен.

Што се тиче организације дежурства (за приведена лица и пријем кривичних пријава) као и излазак на лице места (увиђаја) равномерно је распорођен на носиоце јавнотужилачке функције и јавни тужиоци су у току месеца дежурни 4-5 дана.

Обавештења о предметима у нашем тужилаштву не дају радници писарнице као некада, већ од 2021.год. постоје дани у недељи када главни јавни тужилац, јавни тужиоци и јавнотужилачки помоћници примају странке (у одређени дан и време у трајању од једног сата) и дају информације о предметима, и овакав начин рада доприноси бољој организацији рада и растерећује раднике тужилаштва и раднике писарнице. Раније су обрађивачи предмета свакодневно примали странке што их је све онемогућило да ефикасније и ажурније раде.

Имајући у виду све горе наведено, сматрам да унапређење организације рада ОЈТ Панчево се може постићи повећањем броја јавних тужилаца и јавнотужилачких

помоћника, кроз обуку и тренинге нарочито за област кривичних дела против привреде - пореску утају, јер јавни тужиоци нису довољно стручни а Пореска полиција често не разликује кривично дело пореске утаје из чл.225 Кривичног законика од прекршаја и тиме ствара трошкове тужилаштву својим милионским вредностима пореске утаје које наводе у кривичним пријавама, где се поступак покреће Наредбом за спровођење истраге, плаћају велики трошкови адвокатима и вештацима и на крају или нема кривичног дела па долази до одбачаја кривичне пријаве или обуставе истраге или се утврди да има пореске утаје за износ који не прелази милион динара па се ради о прекршају, и када би била изабрана за главног јавног тужиоца иницирала би обуку за ту област преко Правосудне академије. Јавно тужилаштво би требало да координира рад са полицијом, пореском полицијом и тржишном инспекцијом, кроз колегијуме и консултације а све како би се избегло подношење кривичних пријава без непосредних писмених доказа и без потпуне документације.

Увела би и достављање дневних извештаја са дежурства који се сачињавају у Министарству унутрашњих послова, јер се на тај начин кроз увид у догађаје, предузете радње полиције и дате консултације од стране дежурних јавних тужилаца могу увидети добре ствари у међусобној сарадњи али и пропусти, јер се у пракси дешава врло често да у извештају који се доставља тужилаштву полиција наводи да су консултовали јавне тужиоце везано за неки догађај а да у ствари јавни тужиоци нису били обавештени.

Посебно треба истаћи састанке које одржава група за координацију која је формирана према Закону о спречавању насиља у породици и који се примењује од 01.06.2017г. Планирам да борба против насиља у породици остане један од приоритета у раду тужилаштва, управо због учесталости овог облика инкриминисаног понашања који доводи до узнемирења јавности. Група окупља два јавна тужиоца ОЈТ Панчево који су координатори групе за сарадњу у одговору за насиље у породици, представнике ПУ Панчево као и представнике подручних полицијских станица са територије ПУ Панчево (Алибунар, Ковачица и Опово) осим ПС Вршац као и представнике Центра за социјални рад града Панчева, и Центре из Опова, Алибунара и Ковачице и састанци се одржавају два пута у току месеца. Ја сам координатор групе од 2018. год. убрзо након ступања на дужност и са Групом сам постигла добру сарадњу и комуникацију. Рад са групом се одвија током целе године и са члановима групе радим на решавању текућих и спорних питања везаних за насиље и за одређене породице где се насиље понавља и где постоји висок ризик од понављања насиља. На састанцима се разматра сваки случај насиља у породици који није окончан правоснажном судском одлуком у грађанском или кривичном поступку, случајеви када треба да се пружи заштита и подршка жртвама насиља у породици и жртвама кривичних дела из овог закона, израђују се индивидуални планови заштите и подршке жртви и предлажу се јавном тужилаштву мере за окончање судских поступака. За консултације сам доступна током целе године. Апелационом јавном тужилаштву у Београду тужилаштво шаље месечне извештаје о одржаним састанцима са групом, у складу са упутством. Са Виктимолошким друштвом Србије сарађујем као координатор групе за координацију и сарадњу у одговору за насиље у породици. Од наведеног пројекта смо добили на употребу опрему-таблет за учешће у пројекту јачање капацитета и подршка групама за координацију и сарадњу у одговору на насиље у породици и друге облике родно заснованог насиља које спроводи Агенција UN за родну равноправност и оснаживање жена. Са Министарством правде смо били у програму одржавања конференција за насиље преко апликације ZOOM-а, која је почела са радом током наступања епидемије Covid 19, а све како би се избегло ширење епидемије и сачувало здравље људи и сматрам да је овај вид комуникације и одржавања контакта са групом био веома ефикасан. Сви јавни тужиоци и В.ф.главни јавни тужилац поседују лиценце за поступање у предметима који се односи на насиље у породици, и који без лиценце не би могли да поступају по пријави насиља приликом

дежурстава. Планирам да посебну пажњу у поступању посветим борби и против осталих кривичних дела са елементима насиља, а код којих је приметан пораст, као и кривичних дела мотивисаних мржњом чији сам координатор.

5. ПРИМЕНА У ОСНОВНОМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ ПАНЧЕВО КРИВИЧНИХ ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Од свих предвиђених кривичних дела која за заштитни објекат имају животну средину и њену заштиту као примарни циљ, а имајући у виду специфичност града Панчева, с обзиром на постојање и рад две фабрике хемијске индустрије - "Петрохемија" и "Азотара", као и „НИС Рафинерије нафте“ Панчево, само нека кривична дела из ове главе су заступљена у практичној примени у ОЈТ Панчево имајући у виду стварну и месну надлежност, и то су: кривично дело загађење животне средине из чл.260 КЗ, кривично дело непредузимање мера заштите животне средине из чл.261 КЗ, кривично дело противправна изградња и стављање у погон објеката и постројења која загађују животну средину из чл.262 КЗ као и кривично дело повреда права на информисање о стању животне средине из чл.268 КЗ.

ОЈТ Панчево поступа углавном у предметима због прекорачења испуштања у ваздух загађујућих материја у концентracијама већим од дозвољених, али како је дело бланкетног карактера то једноставно захтева да се примењују и други прописи који ближе регулишу проблем заштите животне средине, и који нису усклађени са Кривичним Закоником као ни са новим тендецијама у погледу заштите животне средине. Запрећене казне у овој групи кривичних дела су благе јер се углавном ради о казнама са запрећеном казном до 3 године затвора, те се ова дела процесуирају углавном по одредбама скраћеног поступка што са своје стране утиче и на врсту и висину кривичних санкција које би требало изрећи, а које су у сваком случају испод друштвене опасности коју проузрокују учиниоци ових кривичних дела.

У погледу привредних преступа у примени је највише Закон о заштити животне средине са допунском применом Правилника о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података, Правилника о граничним вредностима мерења имисије, критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података, као и Закон о водама, а с обзиром да се као запрећене казне код ових привредних преступа јављају новчане казне сама примена привредних преступа односно процесуирање у привредно казненом поступку се показало као адекватније и лакше примењиво.

Подношење кривичних пријава, као и било какво реаговање надлежне инспекције увек је иницирано резултатима мерења тренутних имисија које континуирано праги мониторинг систем Општине Панчево, а након примања информације да су вредности појединих загађујућих материја прешле граничне вредности. У таквим случајевима се поступа тако што надлежни републички инспектор за заштиту животне средине контактира са Основним јавним тужиоцем или лицем запосленим у тужилаштву надлежним за проблеме загађења, након чега се одржава састанак на коме се врше консултације потребне за подношење кривичне пријаве и прикупљања свих потребних доказа. Доказе прикупљају и надлежни радници Полицијске управе Панчево и друге инспекције које врше мерења.

У већини предмета ОЈТ Панчево обустави поступак, односно одбаци кривичну пријаву, јер након предузетих техничко-технолошких вештачења у току доказног поступка, вештачењем се утврди да је проблем у утврђивању постојања загађености

животне средине у граду Панчеву начин и методологија мерења штетних материја, јер мерења која су вршена од стране Завода за заштиту здравља Панчево, као и од стране Општине Панчево, Секретаријата за заштиту животне средине, као и кроз извештаје овлашћених организација за мерења у фабрикама Јужне индустријске зоне, на крају у својим налазима наводе да није било загађења или да повећане концентрације загађујућих материја не долазе само из постројења у "Јужној зони" већ и од других извора загађења. Вештаци истичу да државни орган треба да донесе граничне вредности емисије штетних материја и да повећа број мерних места који би утврдили да ли загађења има или не и у којим процентима. На крају ипак можемо закључити да је проблем загађења у граду Панчеву највећи проблем и да би требало решавање тог проблема подићи на државни ниво.

Потребно је организовати рад са стручним лицима као што су републички инспектор, метеоролог и представник локалне власти, у граду, у чијој је надлежности систем општинског мониторинга, са једне стране, а у циљу постављања адекватних мерних станица на одговарајућим мерним местима како би се на поуздан начин мерила емисија загађујућих материја из фабрика Јужне индустријске зоне.

Требало би са ангажовањем лиценцираних мерних кућа које би се налазиле у постојењима Јужне зоне, утврдити концентрацију емисије у фабрикама, која би континуирано мерила емисију загађујућих материја из самих емитера - фабрика, јер само би тако тужилаштво могло да докаже ко је одговоран за емитовање повећане концентрације загађујућих материја у граду.

Последњих година дошло је до смањења емисије загађујућих материја из постројења Јужне индустријске зоне, што је у сваком случају резултат великих финансијских улагања у „Рафинерију нафте Панчево“, од стране Руске компаније које је у 51% власник НИС-а и који си модернизовали производни процес и на тај начин смањили емисије штетне материје. Хемијска индустрија као што су „ХИП Петрохемија Панчево“ и "Азотара" Панчево такође улажу у модернизацију постројења и у производни процес, што је све утицало да се побољша квалитет ваздуха у Панчеву, а што могу да примете и сами грађани Града Панчева и без мерења.

Овим програмом указујем и на нека постојећа законска решења и институте, за која сматрам да ефикаснијом применом могу унапредити рад тужилаштва и допринети ефикасној кривично-правној заштити.

6.УБРЗАЊЕ И ЕФИКАСНОСТ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

1. Примена принципа опортунитета кривичног гоњења
2. Споразум о признању кривице
3. Примена чл. 512 ЗКП-а
4. Примена института одузимање имовине проистекле из кривичног дела.

1. Примена опортунитета кривичног гоњења

Начело опортунитета представља одступање од начела легалитета и даје могућност јавном тужиоцу да не води кривични поступак против одређеног лица, за одређено кривично дело, иако су испуњени сви услови за предузимање кривичног гоњења. Јавни тужилац увек цени да ли су у конкретном случају по наводима из кривичне пријаве испуњени сви потребни услови за предузимање кривичног гоњења и

процењује целисходност кривичног гоњења и то са становишта општег јавног интереса, и начело је институт који омогућује да тужилац не покреће поступак уколико су испуњени законски услови и на тај начин се растерећују судови и омогућује тужиоцу да поступак реши у поступку доказних радњи без покретања судског поступка. подношењем оптужних аката.

Како се начело опортунитета примењује само за дела где је прописана казна затвора до 5 година, то представља и једини услов прописан ЗКП. Када окривљени прихвати да се према њему примени одлагање кривичног гоњења, јавни тужилац доноси наредбу, а максимални рок за испуњење обавезе износи годину дана. За одлагање кривичног гоњења се више не захтева сагласност оштећеног за испуњење било које обавезе од стране окривљеног, те ако осумњичени у року изврши наложену му обавезу, јавни тужилац ће решењем одбацити кривичну пријаву и о томе само обавестити оштећеног, а оштећени нема право приговора непосредно вишем тужилаштву.

Марта месеца 2015. год. Влада Републике Србије је у складу са новинама ЗКП-а упутила свим тужилаштвима допис и нови жиро-рачун за уплате које произилазе из примене одлагања гоњења.

У току 2023 закључно са 31.октобром 2023.г. у Основном јавном тужилаштву Панчево донето је укупно 195 наредби о одлагању кривичног гоњења. Институт одлагања је највише примењен за кривично дело угрожавање јавног саобраћаја из члана 289 КЗ, и за кривично дело неовлашћено држање опојних дрога из чл.246а став 1 КЗ-а (када је дозвољено одлагање односно за коју количину опојних дрога је могуће применити институт) у складу са Општим обавезним упутством Врховног јавног тужилаштва.

Мере које су највише примењиване у овом периоду, је мера из чл. 283 став 1 тачка 2 ЗКП - уплата у хуманитарне сврхе. Да би се примењивале и друге мере из чл.283 ЗКП-а дана 27.12.2021г. у ОЈТ Панчево је обновљен Протокол о сарадњи са јавним предузећима и то: ЈКП "Зеленило" Панчево, ЈКП "Хигијена" Панчево, ЈКП "Универзал" Алибунар, Геронтолошким Центром за стара лица у Панчеву и Неуропсихијатријском болницом у Ковину, у циљу коришћења и других алтернативно прописаних мера из чл. 283 ЗКП-а.

Није постојала могућност да се протоколи о сарадњи потпишу са Центрима за социјални рад који би могли да поступају по кривичним пријавама са елементима насиља јер радници Центра нису прошли обуку преко свог министарства за рад са насилницима већ само за рад са жртвама, што представља велики хендикеп за примену института и сматрам да треба иницирати да Центри прођу наведену обуку, јер у многим пријавама за кривично дело насиље у породици из чл.194 КЗ-а, нема елемената за покретање поступка услед ускраћивања сведочења од стране жртве а како нема других доказа сматрам да би било простора за примену института одлагања кривичног гоњења упућивањем насилника у Центар који би кроз терапију били усмерени на превазилажење насилничког понашања. На томе треба радити у будућности.

2. Споразум о признању кривице

Законик о кривичном поступку предвиђа три врсте споразума јавног тужиоца и окривљеног, то су споразум о признању кривичног дела, споразум о сведочењу окривљеног и споразум о сведочењу осуђеног. Јавном тужиоцу као субјекту кривичног

прогона, оставља се најшира могућа слобода у постизању споразума са супротном страном, при чему се корист за тужиоца огледа у значају који исказ окривљеног има за поткрепљивање навода оптужбе док се корист за окривљено или осуђено лице огледа у могућности блажег кажњавања. Основна измена у односу на ранији режим је чињеница да се оваква врста споразума сада може закључити поводом било којег кривичног дела а изменама ЗКП-а, предвиђено је да се споразум може закључити од доношења наредбе о спровођењу истраге па све до завршетка главног претреса.

Применом овог института скраћује се поступак и чини економска уштеда.

У 2023. год. закључно са 31.октобром 2023.г. у ОЈТ Панчево било је укупно 22 закључена споразума о признању кривичног дела, разлоге за овај број треба тражити како у јавним тужиоцима и јавнотужилачких помоћника тако и у самим осумњиченим и њиховим браниоцима и треба инсистирати да се тај број повећа. Основни проблем шире примене споразума о признању кривице је у благој казненој политици судова, јер окривљени и њихови браниоци тешко прихватају понуђене споразуме, јер су свесни да ће у поступку пред судом добити пуно блажу кривичну санкцију и по врсти и по мери, него што ће исходovati у договарању и споразумевању са тужиоцем.

3. Примена чл.512 ЗКП-а

За кривична дела за која се може изрећи новчана казна или казна затвора до пет година тужилац у оптужном предлогу може ставити захтев за одржавање рочишта за изрицање кривичне санкције. Тужилац ће овакав захтев ставити уколико сматра да на основу сложености предмета и прикупљених доказа одржавање главног претреса није потребно.

У овом захтеву тужилац може да предложи да се окривљеном изрекне казна затвора до две године, новчана казна или условна осуда.

Ако се оптужени на самом рочишту не сагласи са предлогом тужиоца, суд прекида одржавање рочишта и наредбом одређује дан, час и место одржавања главног претреса.

Примена чл.512 ЗКП-а је велика и већина предмета се завршава у скраћеном поступку, што доприноси бржем решавању предмета и ефикаснијем правосуђу.

4. Примена института одузимање имовине

Примена Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела и Закона о измени овог закона усмерена је на одузимање економске користи онима који врше коруптивна кривична дела. Потребно је са кривичним истрагама покретати и финансијске истраге у складу са законом, а све ради веће ефикасности оба поступка. На овај начин би се спречило прикривање имовине стечене на нелегалан начин и залагају се да се приликом подношења пријава доставе подаци о стању имовине окривљеног код кривичних дела на које се примењује предметни закон. Потребно је посебној Јединици МУП, УКП, Служби за борбу против организованог криминала, доставити захтев за прикупљање обавештења који ће обухватити прикупљање података од Републичког фонда ПИО, Пореске управе, Републичког геодетског завода, Републичког завода за статистику, Агенције за привредне регистре, Централног регистра за хартије од вредности, Народне банке Србије, Управе царине, податке о становима, возилима, податке од јавних предузећа за комуналне услуге. Потребно је захтевом иницирати

привремено одузимање имовине и донети наредбу о забрани располагања имовином и наредбу о привременом одузимању покретне имовине.

7. ПОШТОВАЊЕ ЕТИЧКОГ КОДЕКСА

У тужилаштву треба да постоје високи етички стандарди носилаца јавнотужилачке функције у вршењу својих функција, јер без тога нема владавине права и поверења јавности у рад тужилаштва. Иако у већини јавни тужиоци поштују Етички кодекс залагају се да се све службене радње тужиоци врше у складу са националним и међународним законодавством, да своју дужност врше праведно, непристрасно, предано и у што краћем времену, да поштују људско достојанство и људска права, и да поступају у јавном интересу и у име друштва. Залагају се и да јавни тужиоци и сви запослени својим одевањем не нарушавају професионални и лични углед и углед јавног тужилаштва.

8. КОМУНИКАЦИОНА СТРАТЕГИЈА, УНАПРЕЂЕЊЕ ТРАНСПАРЕНТНОСТИ РАДА ТУЖИЛАШТВА

У складу са усвојеном Комуникационом стратегијом тужилаштва, коју је тада Државно веће тужилаца усвојило 26.01.2015.г. као стратешки документ донет са циљем јачања транспарентности рада, повећањем поверења грађана у рад тужилаштва кроз континуирано информисање, консултовање и промовисање рада, изградњу партнерског односа између тужилаштва и медија, као и других институција, државних органа и организација и грађана, већу заштиту учесника у поступку и поштовање претпоставке невиности, а с друге стране и оснажио рад и ојачала улога институције у остваривању независности рада и других начела по којима тужилаштво функционише. Тужилаштво је одредило овлашћено лице за односе са медијима- заменика јавног тужиоца који свакодневно комуницира са медијима у циљу пружања информација али и проактивног деловања.

Са циљем спровођења планираних активности са запосленима је одржано више састанака како би се исти правовремено информисали о свим битним чињеницама која се тичу рада и указали на своје проблеме и упознали са последицама "цурења информација". Дато је више саопштења за јавност и одговорено је на велики број мејлова и остварена је добра комуникација овлашћеног лица за односе са медијима и са представницима свих медија.

Основно јавно тужилаштво у Панчеву има интернет страницу која се редовно ажурира на који начин се јавност обавештава о раду и организацији истог и тужилац је одредио једног јавног тужиоца који поред редовне функције одржава односе са јавношћу у циљу благовременог обавештења јавности о раду овог тужилаштва.

Такође у овој области требало би побољшати активности које се директно тичу странака, па је тако неопходно да у згради и просторијама тужилаштва постоје боље ознаке како би се странке лакше и брже сналазиле и одлазиле до тражених просторија.

На централном видном месту је постављена огласна табла на коју се стављају сва текућа обавештења и то о распореду суђења, истрага и других активности лица запослених у тужилаштву и примању странака.

Треба наставити са редовним састанцима са представницима ПУ Панчево, Основним и Вишим судом у Панчеву, Центром за социјални рад, представницима

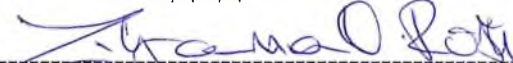
локалне самоуправе, као и представницима привреде, на којим ће се расправљати о свим релевантним питањима, конкретним проблемима а који ће довести до боље координације у раду, ефикаснијег рада тужилаштва, побољшању сарадње са свим горе наведеним органима и организацијама.

Такође је у плану да се у наредном временском периоду организују дани отворених врата на којима ће учествовати сви заинтересовани грађани, ученици гимназије и правнобиротехничке школе на којим сусретима ће се грађанима и ученицима приближити и појаснити рад тужилаштва, основни послови и задаци којима се тужилаштво бави, те ће се на овај начин евентуално спречити стварање предрасуда и негативних претпоставки о тужилаштву као органу гоњења учинилаца кривичних дела. Такође у ове сусрете ће се укључивати и несвршени студенти правних факултета који ће се на лицу места кроз летње студентске праксе упознавати са радом тужилаштва на лицу места. Дани отворених врата су били редовно организовани у ранијем периоду али се са тим престало, и ја бих својим умећем и већ стеченом праксом у тој области поново организовала наведени програм који је дао позитивне резултате.

Ради постизања наведених циљева, мислим да је неопходна и додатна обука тужилаца и сарадника везана за јавни наступ и вештине комуникације и представљања.

Овим планом и организацијом рада у ОЈТ Панчево би се у потпуности одговорило свим задацима који се постављају пред јавним тужиоцем, а моје искуство од 26 година рада махом у тужилаштву, остварени резултати, стручна усавршавања, сјајна сарадња са колегама, државним органима и са судом, као и чињеница да моје достојанство никада није доведено у питање, квалификују ме као особу која може да испуни сва очекивања и изазове и одговорила изазовима руковођења Основним јавним тужилаштвом у Панчеву.

КАНДИДАТ

ЉИЉАНА ОГЃАНОВИЋ РОШУ